

50 LET GEODETSKE SLUŽBE V TREBNJEM

Franci Bačar

Kar ni napisano, kar ni javno predstavljeno, to se ni zgodilo!

Trebnje je praznovalo 50 let geodetske službe v Trebnjem. Ob tej priložnosti je izšel zbornik, bogata knjiga o petdesetletnem delu trebanjskih geodetov, o geodetski službi in njenih organizacijskih oblikah, o evidencah, o prostoru in še o marsičem. Izšel je ponosno, združil je lokalno geodetsko stroko, dokumentiral bogato zgodovino geodezije in njene dosežke.

26. maja 1956 je Okrajni ljudski odbor Novo mesto določil sedež in krajevno območje Katastrskega urada Trebnje. Za prvega šefa je bil postavljen Ivo Šipek, že po dveh mesecih pa ga je zamenjal Ivan Marinček.

Po petih letih dela, 1. 10. 1961, Katastrski urad Trebnje preneha delovati kot organ Okraja Novo mesto in postane organ občinskega ljudskega odbora Trebnje. Nato sta se ime in delo prilagajala spremembam v družbi: v letu 1964 je bil ustanovljen Zavod za izmero, kataster zemljišč in upravljanje družbenega premoženja Trebnje; v letu 1965 je deloval kot Zavod za izmero in kataster zemljišč; v letu 1966 se ponovno imenuje Katastrski urad Trebnje; od 1974 do 1995 pa kot Geodetska uprava Občine Trebnje.

Od 1. januarja 1995 je geodetska služba v Sloveniji organizirana v okviru Geodetske uprave RS, ki je upravni organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor. Geodetska uprava Trebnje je postala Izpostava Območne geodetske uprave Novo mesto. V letu 2004 so se izpostave preoblikovale v geodetske pisarne, kot notranje organizacijske oblike območnih geodetskih uprav, ki jih je v Sloveniji 12.

Slika 1: Janez Slak, vodja projekta in domača območnika.

Slika 2: Janez Slak – vodja projekta za govorniškimi pultom, v ozadju trebanjski grad, kjer je bil lociran kataster pred 50 leti.

Trebanjski geodeti so bili vseh 50 let aktivni oblikovalci prostora, nosilci novih idej v stroki in marljivi delavci. Cenjeni in zaželeni so bili tudi v občinski upravi, na področju komunale in prostora, v državni geodeziji.

Geodezija v Trebnjem je postala gibalno razvoja prostora v občini ter predmet zgledovanja in zavisti v stroki. Tudi danes, ko postaja elektronska, multimedijška, satelitska, slovenska, evropska, globalna, je še vedno vpeta v lokalne spones vsakdanjega življenja. Čeprav pod državno upravo, trebanjski geodeti niso pretrgali stika s Trebnjem, ampak še naprej s skupnimi močmi gradijo zgodbo, ki se ji reče zgodba o uspehu.

Predstavitve zbornika, 21. 2. 2008, je bil praznik trebanjske geodezije, združen z rednim zborom članov Dolenjskega geodetskega društva in z bogato, poučno razstavo v šestih vsebinskih sklopih, ki so prikazovali: instrumente, opremo in postopke za delo na terenu, obdelavo podatkov, kartiranje in evidentiranje za čas pred 50 leti (pred našim štetjem), pred 40 leti, 30, 20 in 10 leti. Zadnja postaja je prikazovala današnjo opremo geodetskega podjetja, današnjo vsebino geodetskega elaborata in priložnostno geodetsko pisarno, ki je sprejemala vloge in izdajala potrdila. Zbralo se je veliko geodetov, županov in predstavnikov služb, ki uporabljajo geodetske podatke, ter skoraj vsi nekdanji zaposleni.

Razstava je uspela, obujali smo spomine, poskušali meriti, računati ... pa tudi občutili preroške besede g. Franca Hribarja izpred četrto stoletja. Takrat smo imeli člani DGD predstavitev uporabe računalnikov v geodeziji. Izjemno zanimiva vsebina, dobro podana snov, neslutene možnosti razvoja. G. Hribar, načelnik Geodetske uprave Grosuplje, nas je pohvalil, potem pa preveril naše znanje uporabe logaritmičnega računalja (rehenšibarja). Ni bil zadovoljen in njegov zaključek: »Ko bo zmanjkalo elektrike, boste vsi mrzli.«

Leta 2008 še vedno delujeta logaritmično računalno in mlinček, uporabni so merski trakovi, teodoliti in optični razdaljmeri, polarni in pravokotni transporterji, lahko mehansko interpoliramo plastnice ali določamo površine. Težave pa so z desetletje starimi elektronskimi razdaljmeri, saj ne delujejo baterije, neuporabni so peresni risalniki, težave so z računalniki HP 25. »Ko smo poskušali pognati naprave, ki rabijo elektriko, smo bili mrzli.«

Slika 3: Pozorni poslušalci.

Slika 4: Knjiga 50 let geodetske službe v Trebnjem.

Pa vendar, bili smo zadovoljni. Bili smo in smo ponosni na naše Trebanjce in na njihovo delo, veseli smo, da smo jim lahko pomagali, in da je projekt uspel.

Geodezija v Trebnjem je bila, je in bo. Vse je dokumentirano.

Slika 5: Karolina Koračin, avtorica razstave ureja še zadnje podrobnosti.

Slika 6: Janez Slak, vodja projekta, je močno nastavil svoj hrbet.

Slika 7: Detajl z razstave.

Slika 8: In take pripomočke smo uporabljali pri strokovnem delu.

Slika 10: Kar želite, dobite takoj.

Slika 12: Feminizacija stroke.

Besedilo: Franci Bačar, Območna geodetska uprava Novo mesto
Fotografije: Mateja Janežič